

Podstawy Informatyki

Katedra Telekomunikacji, EiT

dr inż. Jarosław Bułat kwant@agh.edu.pl

Plan prezentacji

- » regulamin przedmiotu
- » zakres wiadomości/umiejętności
- » podstawowe pojęcia
- » sposoby reprezentacji informacji
- » czym jest komputer maszyna Turinga
- » pierwszy program
- » GIT http://bit.do/informatyka-GIT
- » jak się uczyć informatyki?
- » MOOC
- » this: http://bit.do/informatyka_01

Regulamin przedmiotu - Pl

- » wykład (14)*1.5h + Lab (14) *1.5h
- » wykład jest instrukcją do Labu (!)
- » lab jest obowiązkowy: L. Janowski, M. Grega
- » lab to praktyczna realizacja zadań
 - preferowany Linux
 - można przynieść własny laptop (BYOD)
 - podstawowy język C++, (Python)
- » ocena z Lab to dwa kolokwia*: SAMODZIELNE pisanie kodu
 - można korzystać z notatek, książek, Internetu
 - nie można komunikować się z innymi (np. FB, fora, etc...)
- » ocena z przedmiotu == ocena z Lab (nie ma egzaminu)

Regulamin przedmiotu - MiTP

- » MiTP I: wykład (14)*1.5h + Lab (14) *1.5h (egzamin)
- » MiTP II: wykład (7)*1.5h + Lab (14) *1.5h (nie ma egzaminu ocena z lab.)
- » wykład jest instrukcją do Labu (!)
- » lab jest obowiązkowy: T. Orzechowski
- » lab to praktyczna realizacja zadań
 - preferowany Linux
 - można przynieść własny laptop (BYOD)
 - podstawowy język C++, (Python, Matlab w semestrze letnim)
- » ocena z Lab: zasady poda prowadzący lab: T. Orzechowski
- » egzamin: analiza fragmentu programu + uzupełnienie kodu źródłowego
 - piszą wszyscy, termin zerowy tylko dla 4.5+@Lab w terminie
- » ocena z przedmiotu: floor((lab+egz)/2) przykładowo 4.5, 4 -> 4

Regulamin przedmiotu

Pytania?

Motywacja :-)

- » informatyka to rozległa dziedzina
- » nie da się uczyć "chronologicznie"
- » część informacji musisz przyjąć "na wiarę", później zostanie sprecyzowana
- » nie zniechęcaj się jeżeli czegoś nie rozumiesz
- » jeżeli umiesz programować, przychodź na wykład:
 - poznasz inny punkt widzenia
 - poprawisz mnie jak się pomylę :-)

Czegoś nie rozumiesz? zapytaj !!!

Czegoś nie rozumiesz? zapytaj !!!

teraz (na wykładzie) później (e-mail, konsultacje) prowadzącego lab/wykład kolegi/koleżanki

wiadomości/umiejętności

- » informatyka stosowana: będziesz potrafił napisać program rozwiązujący określony problem
- » duże zróżnicowanie Waszej wiedzy/doświadczenia (możliwe projekty)
- » zakres przedmiotu NIE obejmuje: teorii informacji, budowy systemu operacyjnego, budowy/działania kompilatorów, etc...
- » zakres przedmiotu obejmuje:
 - praktyczne umiejętności programowania (C++, python)
 - podstawowe techniki/metody
 - podstawowe algorytmy (umiejętność implementacji)
 - analiza, uruchomienie, debugowanie kodu
 - elementy pracy zespołowej (git, standardy kodowania, etc...)

Podstawowe pojęcia - informatyka

- » dyscyplina nauki zaliczana do nauk ścisłych oraz techniki zajmująca się przetwarzaniem informacji (wikipedia),
- » wybrane zagadnienia:
 - teoria informacji
 - algorytmika (tworzenie i analizowanie algorytmów)
 - języki programowania (projektowanie)
 - sprzęt komputerowy (projektowanie, budowa)
 - programowanie komputerów (implementacja algorytmu w wybranym języku programowania na sprzęcie komputerowym)
 - budowanie systemów informatycznych software i hardware
 - inżynieria oprogramowania (informatyka+zarządzanie)
 - administracja sieciowa
 - grafika komputerowa, symulacja, architektura CPU, AI, webmastering,

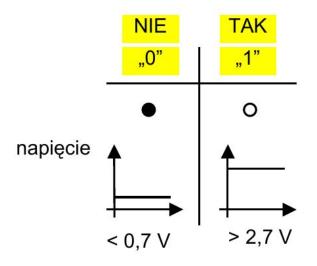
Podstawowe pojęcia - informacja

w kontekście informatyki, używana w sensie obiektywnym

- » właściwość obiektu (niekoniecznie fizycznych)
 - "nr buta" (mojego), rozmiar pliku, kolor kredki, ...
- » wyróżniony stan obiektu (wskazany stan ze zbioru możliwych)
 - stan wyłącznika ściennego, ON lub OFF
- » można rozpatrywać informację w kontekście:
 - komunikacji (komunikat, szybkość komunikacji)
 - budowy (właściwości układu/obiektu)

- » większość komputerów jest cyfrowa
- » podstawowa reprezentacja informacji jest binarna (za tydzień teoria)

sekwencje bitów: ●○○○●●○

- liczby:
 stałoprzecinkowe
 zmiennoprzecinkowe
 dane obliczeniowe (wejście/wyjście)
 adresy

 znaki: alfanumeryczne (litery, cyfry, ...) sterujące (spacja, backspace, ...)

- instrukcje procesora


```
xxxx x = \{0,1\}
XX
    XXX
    000
          0000
00
                               MSB
                                            LSB
01
    001
          0001
                              0111001010001101
10
    010
          0010
11
    011
          0011
                               MSB = Most Significant Bit
    100
          0100
                               LSB = Least Significant Bit
    101
          0101
    110
          0110
    111
          0111
          1000
          1001
          1010
          1011
          1100
          1101
          1110
```



```
liczba
         xxxx x = \{0,1\}
                           liczba
XX
    XXX
                           bitów
                                    stanów (komb.)
    000
         0000
00
    001
         0001
                                    =2
01
                           X
                                    =2*2
10
    010
         0010
                           XX
                                    =2*2*2
11
    011
         0011
                           XXX
                                    =2*2*2*2
    100
         0100
                           XXXX
    101
         0101
    110
         0110
    111
         0111
          1000
          1001
          1010
          1011
          1100
          1101
          1110
```



```
xxxx x = \{0,1\}
                                     liczba
                            liczba
XX
     XXX
                            bitów
                                     stanów (komb.)
          0000
00
    000
     001
          0001
                                      =2
01
                            X
                                     =2*2
10
    010
          0010
                            XX
11
     011
          0011
                                      =2*2*2
                            XXX
     100
          0100
                                      =2*2*2*2
                            XXXX
          0101
     101
     110
          0110
                            xx...(n) = 2^n
                            n-bitów = 2<sup>n</sup> stanów
     111
          0111
          1000
          1001
          1010
          1011
          1100
          1101
          1110
```


X	XX	XXX	xxxx	x={0,1}	liczba	liczba
					bitów	stanów (komb.)
0	00	000	0000			
1	01	001	0 <mark>001</mark>		X	=2
	10	010	0 <mark>010</mark>		XX	=2*2
	11	011	0 <mark>011</mark>		XXX	=2*2*2
		100	0 <mark>100</mark>		XXXX	=2*2*2*2
		101	0101			
		110	0 <mark>110</mark>		xx (n)	=2 ⁿ
		111	0 <mark>111</mark>		n-bitów	=2 ⁿ stanów
			1000		n=1	=2
			1001		n=2	=4
			1 <mark>010</mark>		n=3	=8
			1011		n=4	=16
			1 <mark>100</mark>		n=8	=256
			1101		n=16	=65536
			1 <mark>110</mark>		n=32	=4294967296
			1111		n=64	=18446744073709551616


```
xxxx x = \{0,1\}
                          liczba
                                   liczba
XX
    XXX
                          bitów
                                   stanów (komb.)
         0000
00
    000
         0001
01
    001
                                   =2
                          X
10
    010
         0010
                                   =2*2
                          XX
11
                                   =2*2*2
    011
         0011
                          XXX
    100
                                   =2*2*2*2
         0100
                          XXXX
         0101
    101
    110
                          xx...(n) = 2^n
         0110
    111
         0111
                          n-bitów = 2<sup>n</sup> stanów
                                                   n=log<sub>2</sub>(liczba stanów)
          1000
                          n=1
                                   =2
          1001
                          n=2
                                   =4
          1010
                          n=3
                                   =8
          1011
                          n=4
                                   =16
          1100
                          n=8
                                   =256
          1101
                          n=16
                                   =65536
          1110
                          n=32
                                   =4294967296
                                   =18446744073709551616
                          n=64
```


konwersja bin-dec-hex

na następnych zajęciach

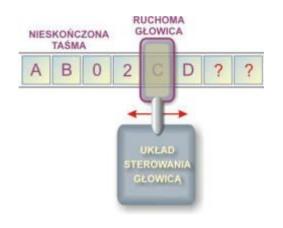

Jak jest zbudowany komputer?

Maszyna Turinga

- » abstrakcyjny model komputera (Alan Turing 1936) służącego do wykonywania algorytmów
 - nieskończona taśma
 - głowica odczytująco/zapisująca
- » taśma: współczesna pamięć w komputerach
- » głowica: funkcja urządzenia we/wy
- » układ sterowania: procesor
- » ma znaczenie teoretyczne do dowodzenia twierdzeń
- » współczesne programy komputerowe dają się sprowadzić do maszyny Turinga

http://eduinf.waw.pl/inf/prg/003 mt/0001.php

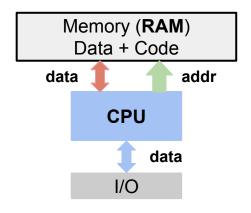
Architektura komputera

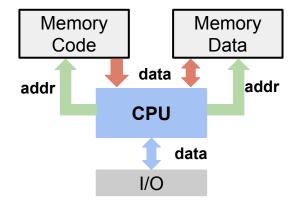
- » komputer:
 - maszyna (elektroniczna/cyfrowa) przeznaczona do przetwarzania informacji
 - programowalna (uniwersalna)
- » podstawowe elementy komputera:
 - CPU
 - RAM
 - I/O
- » architektura:
 - von Neumann
 - Harvard
 - mieszana

von Neumann vs

Harvard

- » Jedna pamięć RAM, jedna magistrala - taniej
- » PC, serwery

- Dwie pamięci, dwie magistrale: równoległy dostęp do danych i instrukcji (szybciej)
- » Kod chroniony przed zmianą
- » DSP, uC (krótki program)

Jak mam "kazać" zrobić coś komputerowi?

Jak mam "kazać" zrobić coś komputerowi?

Programowanie

- » Programowanie proces projektowania, tworzenia (pisania), testowania i utrzymywania kodu źródłowego programów
- » Język programowania to zasady (gramatyka) + instrukcje (słowa)
- » Kod źródłowy programu jest napisany w języku programowania
- » programowanie (kodowanie, ang. developming) jest jednym z etapów powstawania programowania (inżynieria programowania)
 - zapisanie algorytmu w języku programowania
 - przetłumaczenie języka naturalnego na komputerowy

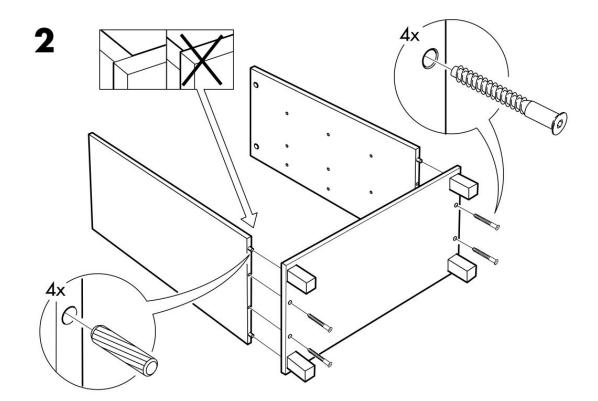

Język programowania

- » Język programowania zbiór zasad określających, kiedy ciąg symboli tworzy program komputerowy oraz jakie obliczenia opisuje (Mordechai Ben-Ari: Understanding Programming Languages)
- » Język programowania = składnia + instrukcje
 - jest językiem formalnym = jednoznaczne reguły
 - zapisany w postaci instrukcji, słów kluczowych zgodny z zasadami składni
 - kolejność zapisu instrukcji ma znaczenie

"program" imperatywny

Język programowania

- » Podział ze względu na cechy:
 - funkcja: służy do tworzenia programów komputerowych
 - przeznaczenie: wydawanie poleceń maszynom :-) ale też m2m
 - konstrukcje składniowe:
 - manipulowanie strukturami danych,
 - zarządzanie przepływem sterowania (kolejność wykonywania)
 - moc: zupełne w sensie Turinga, niezupełne (np. SQL)
- » HTML, XML to nie są języki programowania (!obliczenia)

Rodzaje języków - klasyfikacja

- » Poziom wykonania programu:
 - języki wysokiego poziomu (C/C++, C#, Java, Python, ...)
 - języki niskiego poziomu (asembler, Cg GPU)
- » Sposób wykonania:
 - kompilowane (C/C++, Java*)
 - interpretowane (JavaScript, Python, PHP, Perl, Matlab)
- » Podstawowe paradygmaty, programowanie/języki:
 - imperatywne (jakie instrukcje wykonać na danych aby osiągnąć cel)
 - funkcyjne (jak złożyć wyrażenia aby osiągnąć cel)
 - opisowe (dla jakiego stanu wejść i postaci systemu osiągnięty będzie cel)
 - logiczne (dowodem jakiego twierdzenia będzie oczekiwany rezultat?)

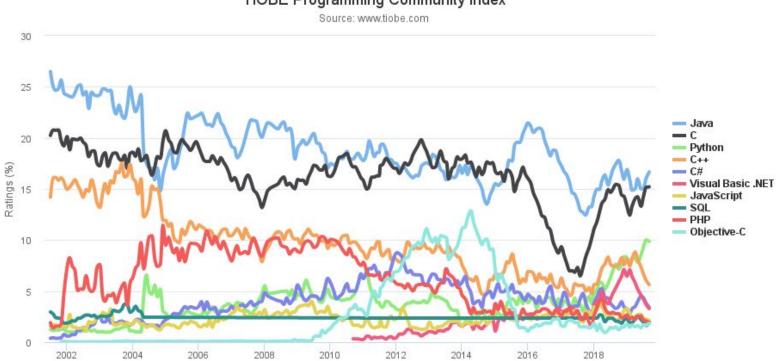
Model programowania

- » liniowe (Basic)
- » proceduralne
- » strukturalne (Pascal, C)
- » obiektowe (C++, Java)
- » funkcyjne (Haskel, LISP)
- » stanowe (sterowniki PLC)
- » deklaratywne
- » logiczne
- » aspektowe
- » agentowe
- » ***: równoległość, bezpieczeństwo, szybkość pisania kodu, time-to-market :-/

Języki programowania

TIOBE Programming Community Index

Języki programowania

» TIOBE Index (wrzesień 2018)

```
Java 17.4% (+4.7%)
C 15.4% (+8.1%)
Python 7.6% (+4.7%)
C++ 7.4% (+1.8%)
VB.NET 5.3% (+3.3%)
C# 3.3% (-1.5%)
```

– PHP 2.8% (+0.5%)

<u>www.tobie.com</u> "TIOBE index is not about the best programming language or the language in which most lines of code have been written.

The TIOBE Programming Community index is an indicator of the popularity"

Dlaczego język X jest popularny?

- » https://www.youtube.com/watch?v=QyJZzq0v7Z4
 - killer app
 - platform exclusivity
 - quick upgrade

Pierwszy program C/C++


```
#include <iostream>
int main(){
    std::cout << "Hello world" << std::endl;
}</pre>
```



```
#include <iostream>
int main(){
    std::cout << "Hello world" << std::endl;
}</pre>
```

- » #include <...>
- » #include <iostream>
- » int main()
- » {...}
 zasięg
- » std::cout
- » <<
- » "Hello world"
- **>>**

- instrukcja (dyrektywa) preprocesora
- dołącza plik nagłówkowy "iostream", w którym są definicje biblioteki we/wy
- główna funkcja, uruchamian automatycznie
- nawiasy klamrowe: definiują blok kodu,
- stdout, standardowy strumień wyjściowy
- operator wysłania (wstawienia w strumień)
- stała napisowa (ciąg znaków)
- znacznik końca instrukcji (ang. statement)


```
#include <iostream>
int main(){
    std::cout << "Hello world" << std::endl
}</pre>
```

```
~/D/P/lab_02_fistCPP [1]> g++ ex2.cpp
ex2.cpp: In function 'int main()':
ex2.cpp:5:1: error: expected ';' before '}' token
}
^
```

- » kompilator podaje gdzie jest błąd, czasami bardzo dokładnie
- » błąd wystąpił w innym miejscu (innej linii)


```
#include <iostream>
int main()
    std::cout << "Hello world" << std::endl;
}</pre>
```

```
~/D/P/lab_02_fistCPP [1]> g++ ex2.cpp
ex2.cpp:4:2: error: expected initializer before 'std'
   std::cout << "Hello world\n";
   ^
ex2.cpp:5:1: error: expected declaration before '}' token
}
^</pre>
```

- » kompilator próbuje skompilować cały kod
- » jeden błąd może wywołać kaskadę błędów
 - czytać błędy chronologicznie, poprawiać pierwszy i kompilować


```
#include <stdio.h>

int main(){
    printf("%s\n", "Hello world");
}
```

```
#include <iostream>
    język C++

int main(){
    std::cout << "Hello world" << std::endl;
}</pre>
```


quiz Pl01_cout

socrative.com

- login
- student login

Room name:

KWANTAGH

Gdzie mam zapisać *.cc? w Git

System kontroli wersji

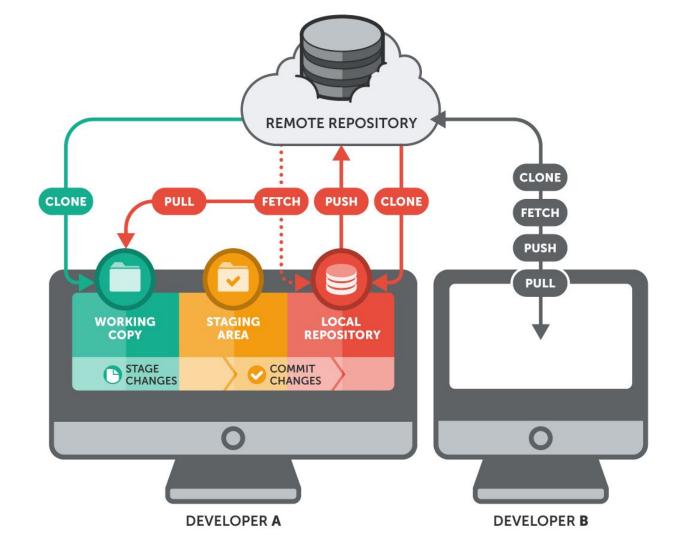
- » Gdzie zapisać plik *.cc? Na dysku, w katalogu :-)
 - jak go przesłać koledze-programiście?
 - jak efektywnie współdzielić z wieloma dev.?
 - jak zachować kolejne wersje?
- » VCS Version Control System
 - CSV (Concurrent Versions System)
 - SVN (Subversion)
 - GIT

System kontroli wersji

- » serwer (remote) przechowujący wszystkie wersje wszystkich developerów
- » lokalnie kopia serwera (na dysku)
- » funkcje:
 - wersjonowanie zmian
 - pamiętanie kto co zrobił
 - rozwiązywanie konfliktów (merge)
 - możliwość cofnięcia się do dowolnej wersji

http://gdibtv.github.io/gdi-core-git-github/images/basic-remote-workflow.png

Literatura

- » Internet*
- » cudzy kod (przyzwoity!)
- » https://stackoverflow.com C/C++, algorytmy, system, konfiguracja, ...
- » http://www.cplusplus.com C++, encyklopedia, rozróżnia wersje
- » https://www.wikibooks.org C/C++ (przyzwoite kompendium PL)
- » http://cpp0x.pl/ C/C++ (niegłupie: dokumentacja + kurs)
- » Bjarne Stroustrup, *Język C++*, (zakłada znajomość C, PL)
- » Jerzy Grębosz, *Symfonia C++*, (od C do C++, popularne, przyzwoite)
- » Stephen Prata, Język C++
- » Bruce Eckel, Thinking in C++

MOOC /muːk/

https://coursera.org (Stanford, Princeton, ...)

https://udacity.com (Georgia IofT, Google, Facebook, Nvidia, ...)

https://sololearn.com (Android app.)

<reklama>

https://www.sololearn.com

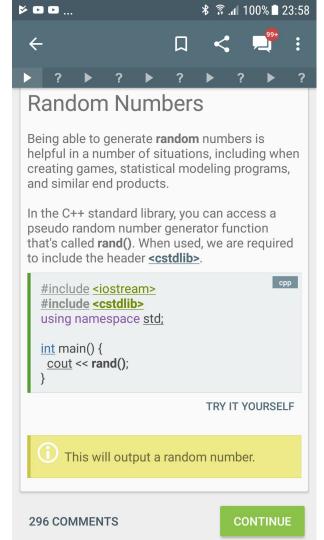
</reklama>

"Learn to code for FREE! Anytime and Anywhere, on Any Device"

- » Krótkie lekcje z weryfikacją wiadomości (1-2 minuty)
- » Podstawowe wiadomości o języku i zasadach
- » Nie nauczysz się programować ale poznasz podstawy + wiele przydatnych wiadomości, odświeżysz wiadomości
- » Grywalizacja, rankingi, dyplomy, medale, etc...
- » Różne języki (C++, Python, HTML, etc…)
- » Nudne dla "zaawansowanych" cały kurs C++ w kilka godzin
- » C++: błędy w "referencjach" i bezsensowne "wyjątki", oprócz tego spoko-i-polecam

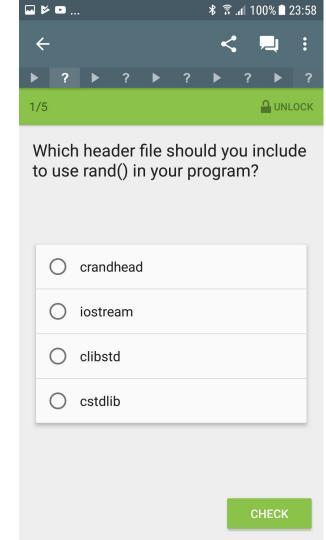

» Jedna lekcja - przeczytasz w 30 sekund

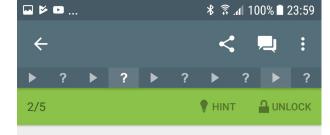

- » Jedna lekcja przeczytaszw 30 sekund
- » Zaraz potem pytanie:
 - jeden z

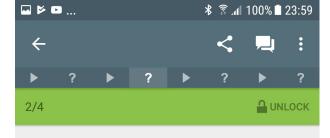
Fill in the blanks to call rand() function and print its return value 13 times in the for loop.

```
___ (int x = 0; x < 13; x++) {
cout << ____() << endl;
}
```

SoloLearn

- » Jedna lekcja przeczytaszw 30 sekund
- » Zaraz potem pytanie:
 - jeden z
 - dopisz kod (warto mieć
 CodeBoard, Hacker's key..)

Drag and drop from the options below to declare an object named "st" of type Student, then call its printAge() function.

st.____st,

st ~Student printAge() Student class

CHECK

SoloLearn

- » Jedna lekcja przeczytasz w 30 sekund
- » Zaraz potem pytanie:
 - jeden z
 - dopisz kod (warto mieć
 CodeBoard, Hacker's key..)
 - drag&drop

"Learn to code for FREE! Anytime and Anywhere, on Any Device"

- » Główna zaleta: Anytime and Anywhere
- » Zamiast tweetować/snapchatować o czekaniu na przystanku można rozwiązać 2-3 krótkie zadania
- » Płytkie: nie nauczy cię to programować!!!
- » Użyteczne: poznasz podstawową składnię i techniki
- » Challenge, Forum, Andorid/iOS/WWW

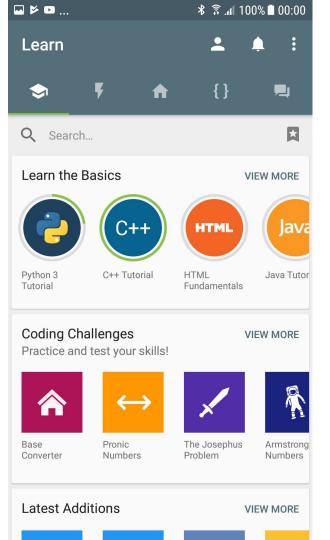

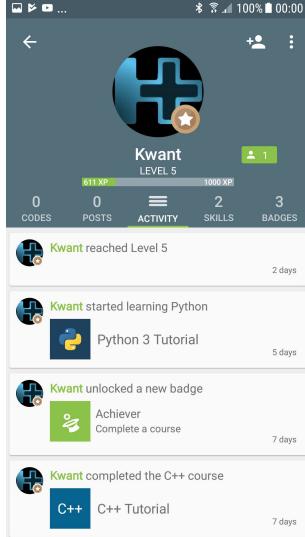

Zamiast tracić czas na fejsie przypomnij sobie składnię języka albo zrób dwa "challenge"

W kolejce do kasy możesz uzyskać dwa punkty doświadczenia ;-)

zadanie domowe

- » znajdź jakiś komputer (może być PC), sprawdź ile ma:
 - pamięci operacyjnej (RAM)
 - pamięci masowej (HDD/SSD)
 - jak szybki jest CPU, ile FLOPS
 - jak szybko CPU komunikuje się z:
 - HDD
 - RAM
 - L1
 - L2
 - L3

Załącznik informacja vs entropia

miara ilości informacji:

$$I_i = \log_r \frac{1}{p_i} = -\log_r p_i$$

 I_{i} - to ilość otrzymanej informacji przy zajściu zdarzenia x_{i} p_{i} - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia x_{i}

r - podstawa logarytmu

średnia ilość informacji (entropia):

$$H(X) = -\sum_{i=1}^{n} p_i \log_r p_i$$

H(X) - entropia bezwarunkowa zbioru X

n - liczb zdarzeń w zbiorze

miara ilości informacji:

$$I_i = \log_r \frac{1}{p_i} = -\log_r p_i$$

 I_i - to ilość otrzymanej informacji przy zajściu zdarzenia x_i p_i - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia x_i

r - podstawa logarytmu

średnia ilość informacji (entropia):

$$H(X) = -\sum_{i=1} p_i \log_r p_i$$

H(X) - entropia bezwarunkowa zbioru X

n - liczb zdarzeń w zbiorze

miara ilości informacji:

$$I_i = \log_r \frac{1}{p_i} = -\log_r p_i$$

 I_i - to ilość otrzymanej informacji przy zajściu zdarzenia x_i p_i - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia x_i

r - podstawa logarytmu

średnia ilość informacji (entropia):

$$H(X) = -\sum_{i=1} p_i \log_r p_i$$

H(X) - entropia bezwarunkowa zbioru Xn - liczb zdarzeń w zbiorze

miara ilości informacji:

$$I_i = \log_r \frac{1}{p_i} = -\log_r p_i$$

 I_i - to ilość otrzymanej informacji przy zajściu zdarzenia x_i p_i - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia x_i

r - podstawa logarytmu

średnia ilość informacji (entropia):

$$H(X) = -\sum_{i=1} p_i \log_r p_i$$

H(X) - entropia bezwarunkowa zbioru Xn - liczb zdarzeń w zbiorze p. - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia x.

 $I_i = \log_r \frac{1}{p_i} = -\log_r p_i$

miara ilości informacji:

$$I_i$$
 - to ilość otrzymanej informacji przy zajściu zdarzenia x_i p_i - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia x_i

r - podstawa logarytmu

średnia ilość informacji (entropia):

$$H(X) = -\sum_{i=1} p_i \log_r p_i$$

$$H(X)$$
 - entropia bezwarunkowa zbioru X

n - liczb zdarzeń w zbiorze

www.agh.edu.pl

Podstawowe pojęcia - informacja

 \boldsymbol{x}

.4 0

3 7

$$I_i = \log_r \frac{1}{p_i} = -\log_r p_i$$

 I_i - to ilość otrzymanej informacji przy zajściu zdarzenia x_i

 $p_i^{'}$ - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia $x_i^{'}$

r - podstawa logarytmu

$$H(X) = -\sum_{i=1}^{n} p_i \log_r p_i$$

0

7

miara ilości informacji:

$$I_i = \log_r \frac{1}{p_i} = -\log_r p_i$$

.2 (

 p_i zdarzenia ${\it x}$

2

 I_i - to ilość otrzymanej informacji przy zajściu zdarzenia x_i p_i - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia x_i r - podstawa logarytmu

średnia ilość informacji (entropia):

 $-(0.1 \log_2(0.1) + 0.2 \log_2(0.2) + 0.3 \log_2(0.3) + 0.4 \log_2(0.4))$

 $H(X) = -\sum_{i=1}^{n} p_i \log_r p_i$

4

2 hitv

Dziękuję